

*„...arra igyekezzék mindenki, hogy józanul
gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint”
(Róm 12, 3)*

Klíma-energia kihívások – keresztény szemmel

Szarka László Csaba

geofizikus-mérnök, az MTA rendes tagja, a PBK energia-munkacsoport elnöke, a Clintel magyarországi követe,
a Soproni Kálvin Kör elnöke

laszloszarka54@gmail.com

Keresztény Értelmisségek Szövetsége, Bencés Diákok Győri Szervezete
és Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar

Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Kar Dr. Barsi Ernő díszterem

Győr, 2026. március 26.

Szent-Györgyi Albert egyik imája a Psalmus Humanus-ból:

„Ötödik ima: A Föld

Uram!

*Azért adtad a Földet, hogy rajta éljünk,
Megmondhatatlan kincseket halmoztál bensejébe,
Képessé tettél rá, hogy értsük alkotásod,
Könnyítsük munkánkat, megfékezzük az éhezést, a kórt.
Mi meg azért ássuk ki a kincseket, hogy
Elherdáljuk félelmes, pusztító eszközökre,
Leromboljuk velük, mit mások építettek,
És végül ellenünk forduljanak.
Isten! Add, hogy a teremtésben társaiddá legyünk,
Hogy megértsük és tovább jobbítsuk tetteid,
Hogy itt, glóbuszunkon biztos otthonra leljen
A jólét, boldogság és a harmónia.”*

„A lelket és az elmét mintegy Isten ajándékaként megkaptad te is, akárcsak a többi ember... Saját szemeiddel, ne másokéval, szemléld a természetet, használd érzékeidet. Amit mások állítanak, hallgasd ugyan meg, de csak akkor adj nekik hitelt, ha megegyezik az ésszel és a természettel. Az ezektől eltérő állításokat viszont vedd el, ugyanolyan szabadon és könnyedén, mint ahogy előadatnak. Ami pedig nincs eléggé kifejtve, azt teljes odaadással és buzgalommal igyekezz megvilágítani.”

Dudith András humanista polihisztor
(1533-1589)

a tridenti zsinat tagja (1562), pécsi püspök (1563), később református,
majd unitárius lett

Planet Earth
Lisbon 2009

Planet Earth Lisbon 2009

Earth and Heaven - Geology and Theology

Sopron (Hungary), 16-18 October, 2008:
a Conference Report

2008, the core year of the triennial International Year of Planet Earth was in Hungary the Year of Bible. It seemed reasonable, however unconventional, to link these two aspects. The idea was brought up by the IYPE National Committee for Hungary, and was remarkably well received by the so-called "historical" Churches in Hungary. Patronage was granted by Cardinal P. Erdő, Archbishop of Esztergom and Budapest and J. Pálfi, President of the Hungarian Academy of Sciences.

The Conference

As a joint venture, a three-day conference was arranged in the West Hungarian town of Sopron, with an exceptionally rich exhibition of various translations and editions of the Bible. Among the 20 lecturers there were more scientists than theologians (13:7). What did they talk about?

The Theologians

History of Religion – unrelated to the Earth Sciences

1. Heaven in the world concept of the Ancient Orient
2. Development of the Canon of the New Testament

Creation and Evolution

3. The Story of Creation in the Book of

- Genesis – hidden aspects
4. Hominization and cooperation – not only struggle for life
5. Positive Christian interpretation of evolution

Earth and Heaven in the Literature

6. A Selection of Poetry and Prose

Apocalypse – End and Beginning

7. A New Heaven and a New Earth in the Book of Revelations

The Geoscientists

Comprehensive topics

8. Science – Pseudoscience, Religion – Pseudoreligion
9. Geology and Theology – according to O. Prohászka – in 1902. Interrelation of Earth and Heaven in the Cultural History of Mankind

Earth Science and Society

10. The role of the International Year of Planet Earth
11. The fate of fertile soil

On some part(s) of the Bible

12. The principle of actualism in the Pre-dicator's Book
13. Job 28 about the earth
14. Creationism, deluge or scientific evolutionism?
15. Some geological interpretations: deluge, passing of the Red Sea, disclosing water

16. The limits of human cognition
17. The world view of apostle Peter
18. Medicaments from the earth in the Bible
19. The salt of the earth

The presentations were followed by a public discussion.

Message

Nobody expressed any antagonism between Science and Christian religion. However, there are contradictions between science and pseudosciences, and between religions and pseudoreligions. Science (and only science) is able to provide reliable knowledge about how Nature works, and the investigation of the "ultimate Why", the "Primordial Cause", should be left to Religion (and Philosophy, linking Science and Religion). The aggressive form of atheism and aggressive creationism were both rejected as extreme views.

The conference book (Earth and Heaven, edited by Zoltán Unger, Hantken Kiadó, Budapest, 2009) has led to interesting further discussions in Hungary. The conference pointed out that, in due time (i.e. before the start of the Darwin Year), the Creationist-Atheist war is meaningless both on stages of evolution and Earth's history.

E. Dudich, L. Szarka

A Föld Bolygó
Nemzetközi Éve
(2007-2009)
egyedi magyarországi
mondanivalója:

A tudomány és a vallás –
egymás értékeinek és
illetékességének
kölcönös elismerése
mellett – nem ellenfelei,
hanem inkább
szövetségesei egymásnak
a mindenfajta
áltudományos és álvallási
köntösbe bújtatott
tudatlanság és
hiszékenység elleni
küzdelemben.

„...tudományos eredményeinket vizsgálódásunk határain belül nem befolyásolja, hogy a körülöttünk lévő világot természetfeletti terv megvalósulásaként tekintjük-e vagy sem”

Claude Allègre, a Párizsi Földfizikai Intézet (IPGP) igazgatója, francia tudományügyi és oktatási miniszter (1997-2000)

„A tudomány és a vallás a világ megismerésének két különböző útja. Szükségtelen ellentétbe állításuk esetén egyik sem tud igazán élni lehetőségével, hogy a világot jobbra tegye.”

Ralph Cicerone, az USA Nemzeti Tudományos Akadémiájának elnöke (2005-)

„A tudomány és a vallás illetékességi területe komplementer. A tudomány ellenfele az áltudomány, a vallásé az álvallás.”

Ég és Föld konferencia (Sopron, 2008. október, a Föld Bolygó Nemzetközi ÉVE

Szarka L., Brezsnyánszky K. Ádám J. (2010):
Körkép a Földről

(Egy EU-dokumentum és a Magyar
Katolikus Püspöki Kar környezeti
Körlevelének összehasonlítása)

Természettudományi korrektség:
Körlevél: 3/4
EU-dokumentum: 1

Leggyakoribb kifejezés:
Körlevél Isten (2 /oldal)
EU-dok: Sustainability (>3/oldal)

„Erkölc”, „moral”:
Körlevél : 0,9/oldal
EU-dokumentum: 0

THEOLOGIAI SZEMLÉ

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZAK ÖKUMENIKUS TANÁCSÁNAK FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ 1925

A TARTALOMBÓL

85 éve jelent meg a Theologiai Szemle

* * *

Körkép a Földről

* * *

Szerzők és olvasók
a Theologiai Szemlééről

* * *

Misszió és egység
– Edinburgh 1910–2010

* * *

Az Egyház és Izrael

ÚJ FOLYAM (LIII)

2010

ÜNNEPI KÜLÖNSZÁM
AZ ALAPÍTÁS 85 ÉVES
ÉVFORDULÓJÁN

ÉG
FÖLD
ÉN

ÉG
FÖLD
ÉN

ÉG
FÖLD

ÉN

Örökké változó természet

Mi az éghajlat?

Az ógörög „κλίμα” hajlást, lejtést, földrajzi szélességet jelent. A magyar „éghajlat” „az Ég hajlatát”.

„Az éghajlat az, ami átlagosan várható, az idő az, ami adódik”
(A J HERBERTSON 1907)

Mintegy tucatnyi modern definíció létezik. Az MI szerint:

„Az éghajlat egy adott régió átlagos időjárási viszonyait jelenti egy hosszú időszakra, jellemzően 30 évre vagy annál hosszabb időre, beleértve a hőmérséklet, csapadék és páratartalom mintázatait.

A modern definíciókból nem derül ki kellőképpen, hogy a klíma nem statikus jellegű:

„„Az éghajlat: időbeli átlag... Egy sztochasztikus folyamat időbeli átlaga (...) nem szám, hanem eredendően egy sztochasztikus folyamat.”

(D KOUTSOYIANNIS 2021)

Földfizikai megközelítés szerint:

A Földrendszer elemeinek és kölcsönhatásainak együttese:

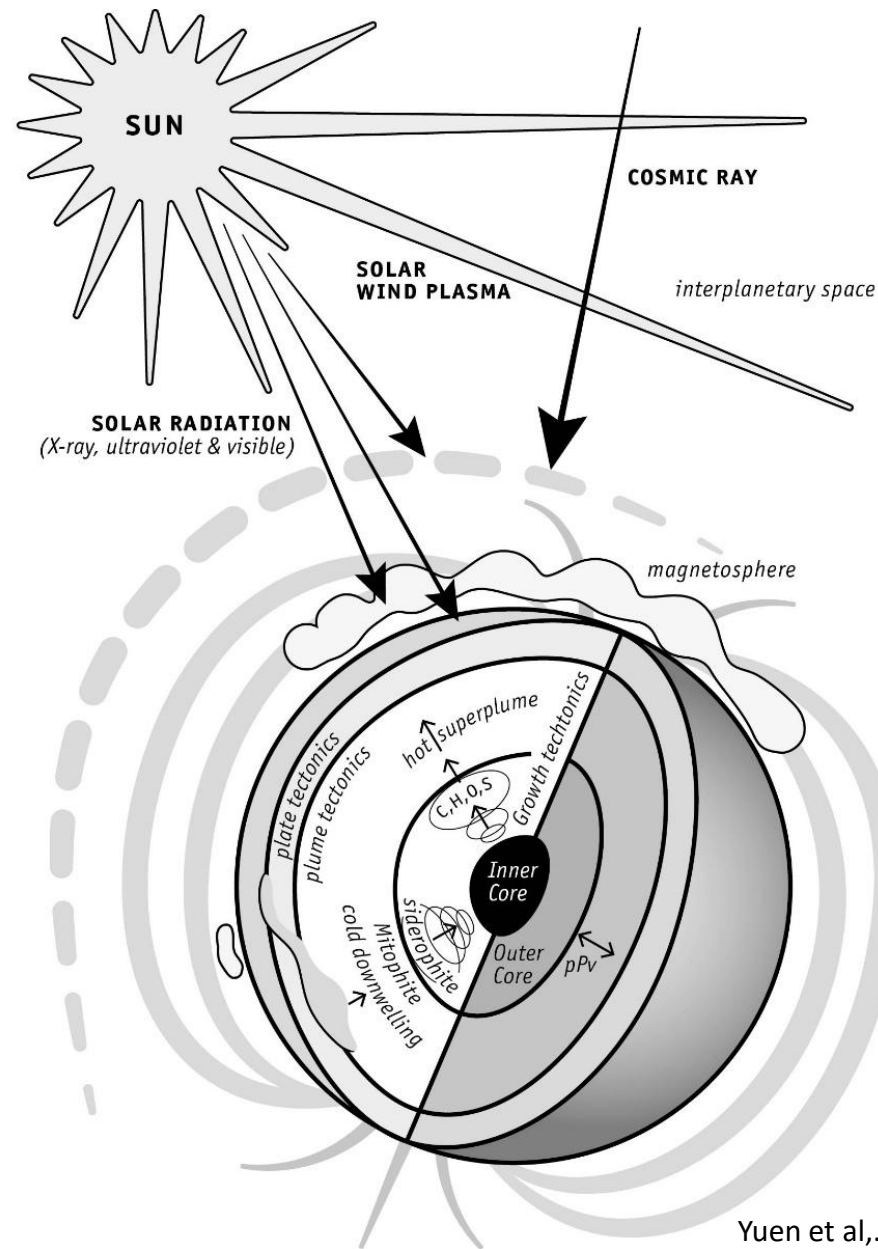
Földönkívüli tényezők: Nap, Naprendszer, úr.

Földi tényezők:
a légkör, a hidroszféra,
a geoszféra, a krioszféra a
bioszféra (benne: az ember)
jelenségei.

Kölcsönhatások:
a legtöbb nem eléggé ismert,
vagy ismeretlen

(L SZARKA 2023)

Mi a klímarendszer?

Az atmoszféra almahéj-vékonyságú.

Az UNFCCC (ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény) szerint:

*Éghajlati rendszer
jelenti a légkör, a
hidroszféra, a
bioszféra és az egyéb
földi szférák,
valamint azok
köölcsönhatásainak
összességét.*

Leszűkítő definíció.

Yuen et al., 2007

Mi a klímaváltozás?

GEOFIZIKAI MEGKÖZELÍTÉS:

Valamely terület éghajlati jellegének évtizedes léptékű változása, a földrendszer örökké változó elemeinek és kölcsönhatásainak változása következtében

WMO:

az éghajlat állapotában bekövetkező olyan változások leírására szolgál, amelyek az éghajlat tulajdonságainak átlagában ill. változékonyságában bekövetkező változásokkal azonosíthatók, és amelyek hosszabb ideig, jellemzően évtizedekig vagy tovább tartanak.

D KOUTSOYIANNIS 2021:

A „klímaváltozás” fogalma (...) fölösleges szószaporítás, mert – csakúgy, mint az időjárás – a klíma örökké változik.

UNFCCC:

„Éghajlatváltozás jelenti az éghajlat megváltozását, ami közvetlenül vagy közvetve a globális légkör összetételét módosító emberi tevékenységnek tudható be, és ami az összehasonlítható időtartamokon belül megfigyelt természetes éghajlati változékonyságon túli járulékos változásként jelentkezik.”

*Az UNFCCC definíció leszűkítő;
még a WMO-énak is ellentmond.*

1992 (az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény, UNFCCC) óta az emberi eredetű üvegházgázok (ÜHG-ok) kerültek reflektorfénybe.

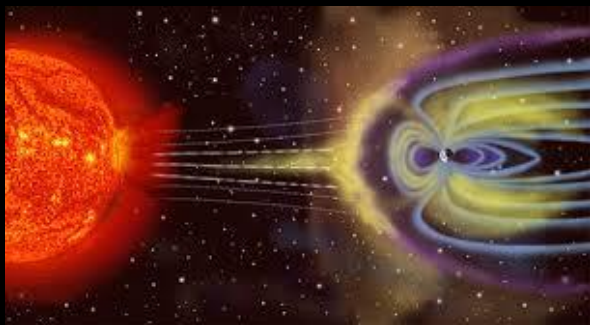
Az UNFCCC keretein kívüli jelenségekről és kölcsönhatásokról lényegében nem vesznek tudomást, illetve azokat az embernek tulajdonítják.

„Kozmosz”

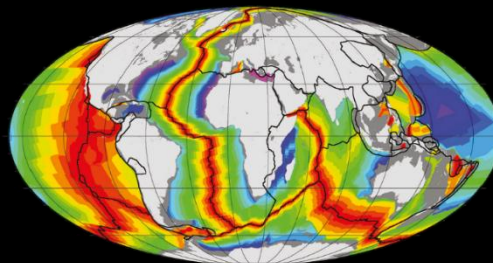
Naprendszer

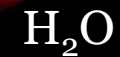
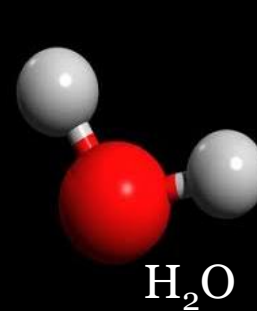
Nap

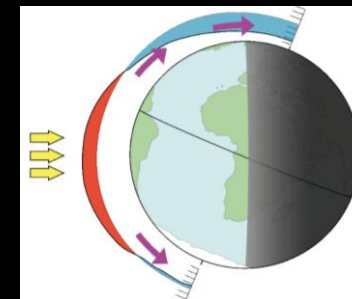
Biodinamika (zöldülés)

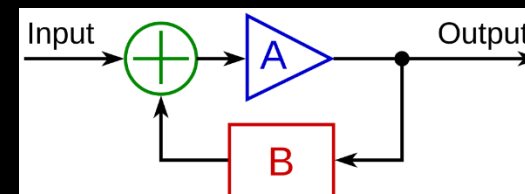
Geodinamika, benne: vulkanizmus

Hidroszféra, krioszféra, felhőzet

Energia-transzport

Visszacsatolások: Le Chatalier-elv

Végül, mi a klímatudomány?

**Klímatudomány:
a klíma megismerésének
módszertana**

A tudomány szabályai Istentől
(és nem a Császártól) erednek.

**A fizika-központú klímatudomány
klímatudomány, amennyiben a
tudomány szabályait szigorúan
betartják.**

**A klímatudomány
messze nem tisztázott.
Minden új kérdés üdvözlendő.**

S Z A B Á L Y O K

szofisztika
Klímapolitikai „tudomány”

„A cél szentesíti az eszközt.”

„minden elmegy”

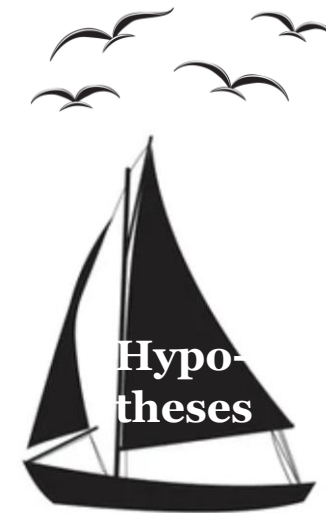
„konszenzus-építés”

Az 1985-ben befagyott konszenzushoz való
dogmatikus ragaszkodás: nem tudomány

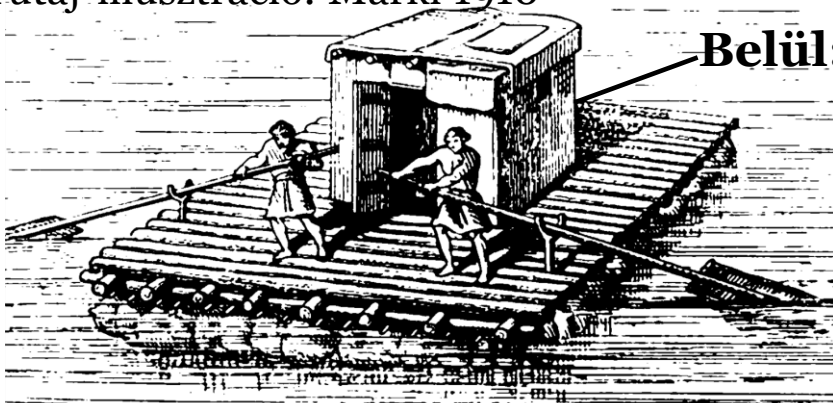
**Eljött az ideje, hogy a klímával
kapcsolatos mindegy egyes
állítást újravizsgáljunk.**

JELLEN:
Klímapolitikai szofisztika

JÖVŐ:
Klímatudomány

Tutaj-illusztráció: Márki 1910

Belül: hipotézisek

MÚLT:
Tudomány

**Szükség lenne egy egészséges
és becsületes, fizika-központú
klímatudományra.**

„A klimának a diluvium óta történt elváltozásait már a történet is szemmel kíséri. A jégkorszak szinte kikezdését képezi az európai embertörténetnek, melyet a nedves, esős időjárás s az Európára kiterjedő átlag egyforma klíma jellemezett. Mikor az Alpeseiken túl a Rajna s a Duna jégárjai lenyúltak a lapályba, akkor s azontúl jó sokáig a Parnassuson s a Helikonon gyönyörű erdők pompáztak s az Eufrát hosszában kövér legelők képezték a pátriárák örömét. Miután pedig érezhetőbben kilengett a klímának ingája s utána lassan-lassan megváltozott az élet, egészen más arculatot öltött a föld. A jégárak a hegyeken mindjobban megolvadtak s karcsú remek pinia helyet adott Görögországban a görcsös, gumós parti fenyűnek; a mesés hegyekről levándorolt az erdő s az erdővel a termőföld s nyomorék bokrok iparkodtak eltakarni a szegényedő Hellasz meztelenségét. Mialatt pedig Görögország elsorvadt, Babilon fölött a pusztai szél vágtat s hordja a homokon ingyenes sírdombul a régi dicsőségnek színtere fölé. Az egyes vidékek sorvadásáról, minek következtében a lápos vidékből erdős, az erdős vidékből puszta s abból sivatag lesz, már megemlékeztem; a Szahara, Arábia, Ázsiának Arábiától északkeletre nyúló tartományai, Görögország, Olaszország és Spanyolország szolgálnak az újkorban az elszáradásnak szomorú példáiul.

Az égőveknek ilyenén változása tagadhatatlan tény...”

Prohászka Ottokár (1858-1927): Föld és Ég (1902)
(székesfehérvári megyéspüspök, az MTA rendes tagja)

Az „erdő” előfordulása az Ószövetségben: 19 (45?). Utolsó előfordulás: Zakariás 11:2

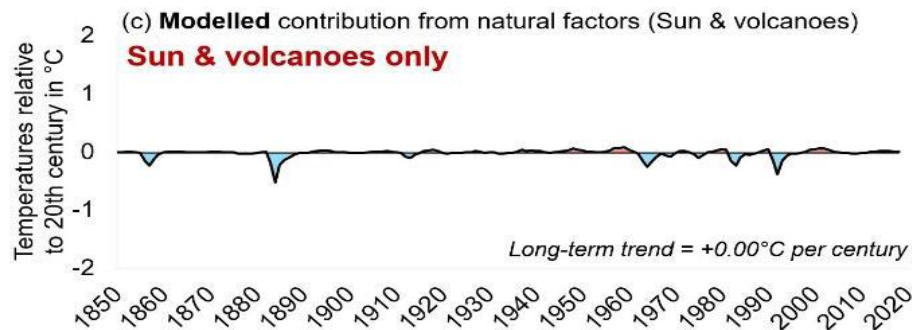
Jajgass te ciprus, mert esik a cédrus, leomlott, ami legjava! Jajgassatok ti Básán tölgyei, mert pusztul a rengeteg erdő.

Az „erdő” előfordulása az Újszövetségben: alig. A „ῥη” kifejezés: Jakab 3:5 (Ímé csekély tűz mily nagy erdőt felgyújt!)

„δένδρον” - élő fák harmada, élő (termő) fák: Jelenések 8:7, 9, 4) stb.

„A klímatudomány”...

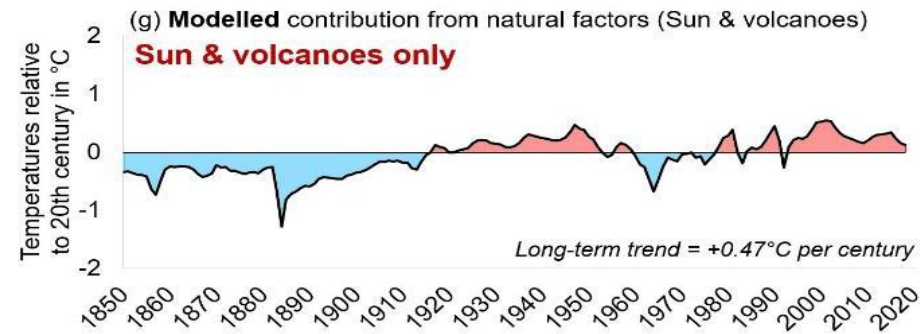
...a Napnak és a vulkán-tevékenységnek ezt a hőmérsékleti (ΔT) idősort tulajdonítja:

„A klímatudomány” ΔT -idősora az összes É-félgömbi állomás adatait tartalmazza:

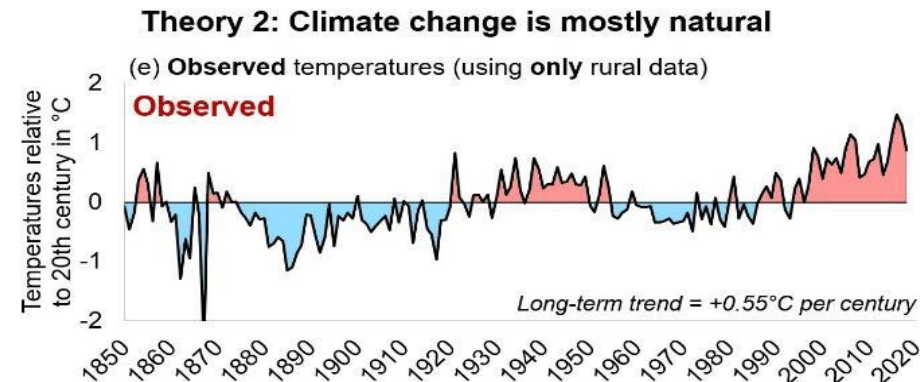
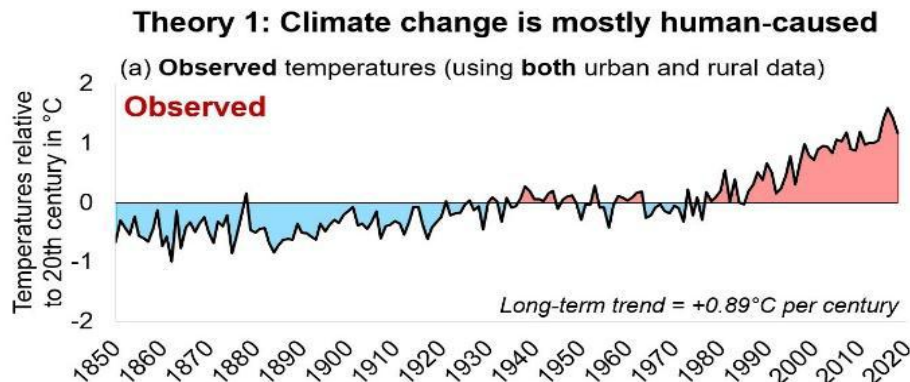
A „klímatudomány”...

...nem zárja ki Connolly et al. (2021) a Napnak tulajdonított hőmérsékleti (ΔT) idősort:

Connolly et al. (2021) ΔT -idősora csak a városi hőszigetektől mentes állomások adatait tartalmazza:

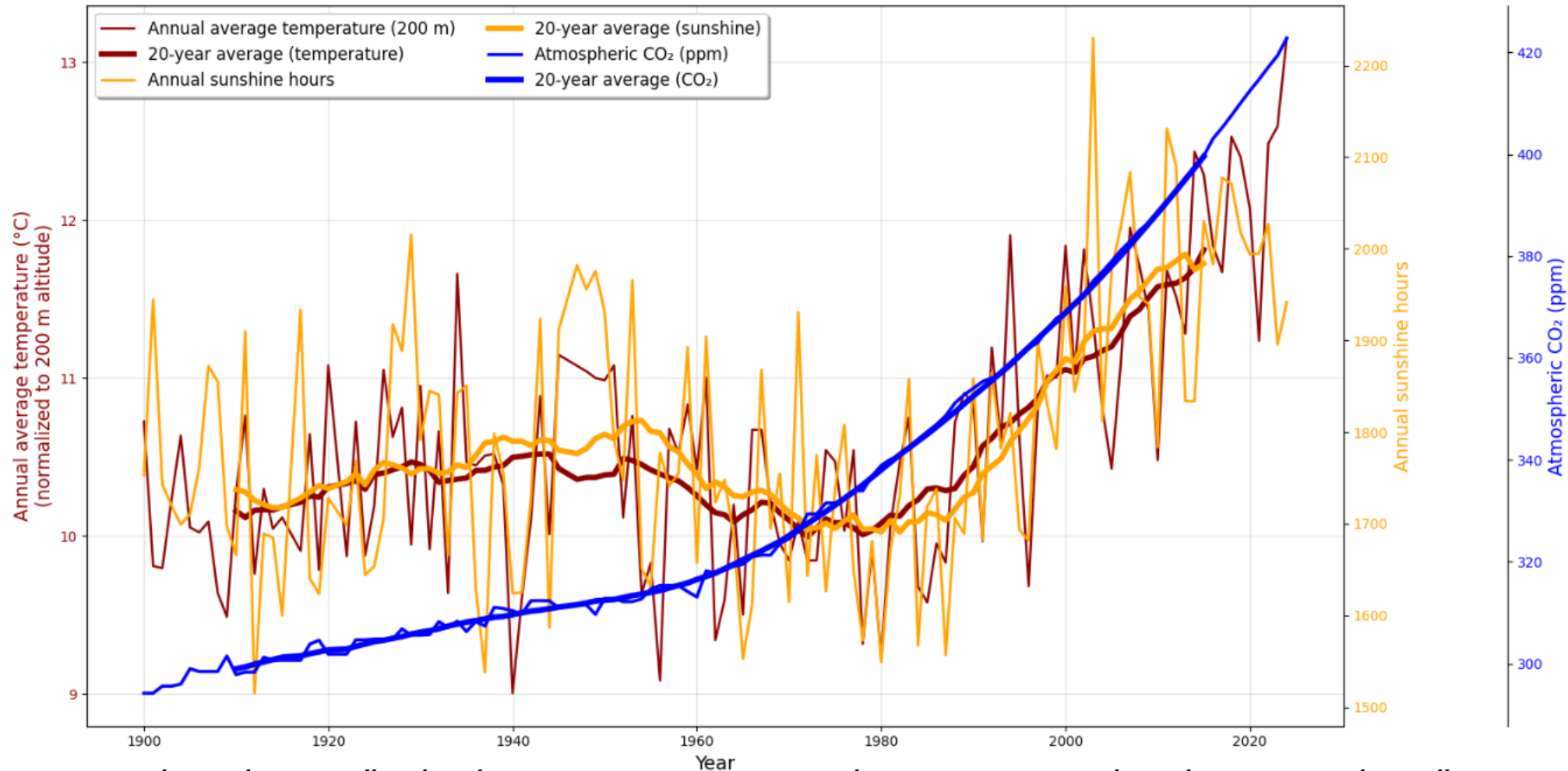
The "attribution" problem for Northern Hemisphere temperatures

Elgondolkodtató: a Nap lehetséges hőmérséklet-változtató hatására levonható következtetés attól függ, hogy

- (1) kizárjuk-e vagy nem a Nap ΔT -idősort befolyásoló hatását,
- (2) ΔT -idősorban benne marad-e a városi hősziget hatása.

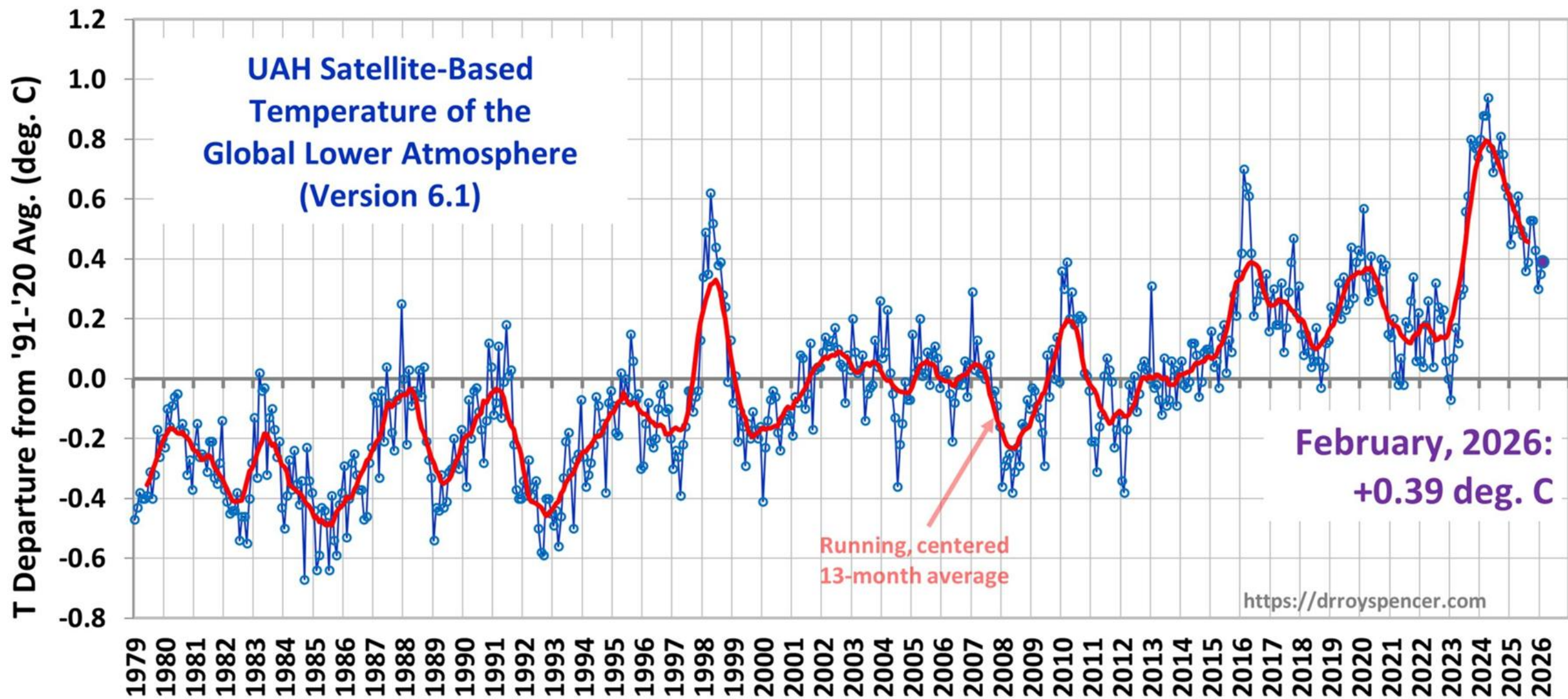
Austria: Annual Average Temperature (200 m), Sunshine Hours & Global CO₂ with 20-Year Rolling Averages (1900–2024)

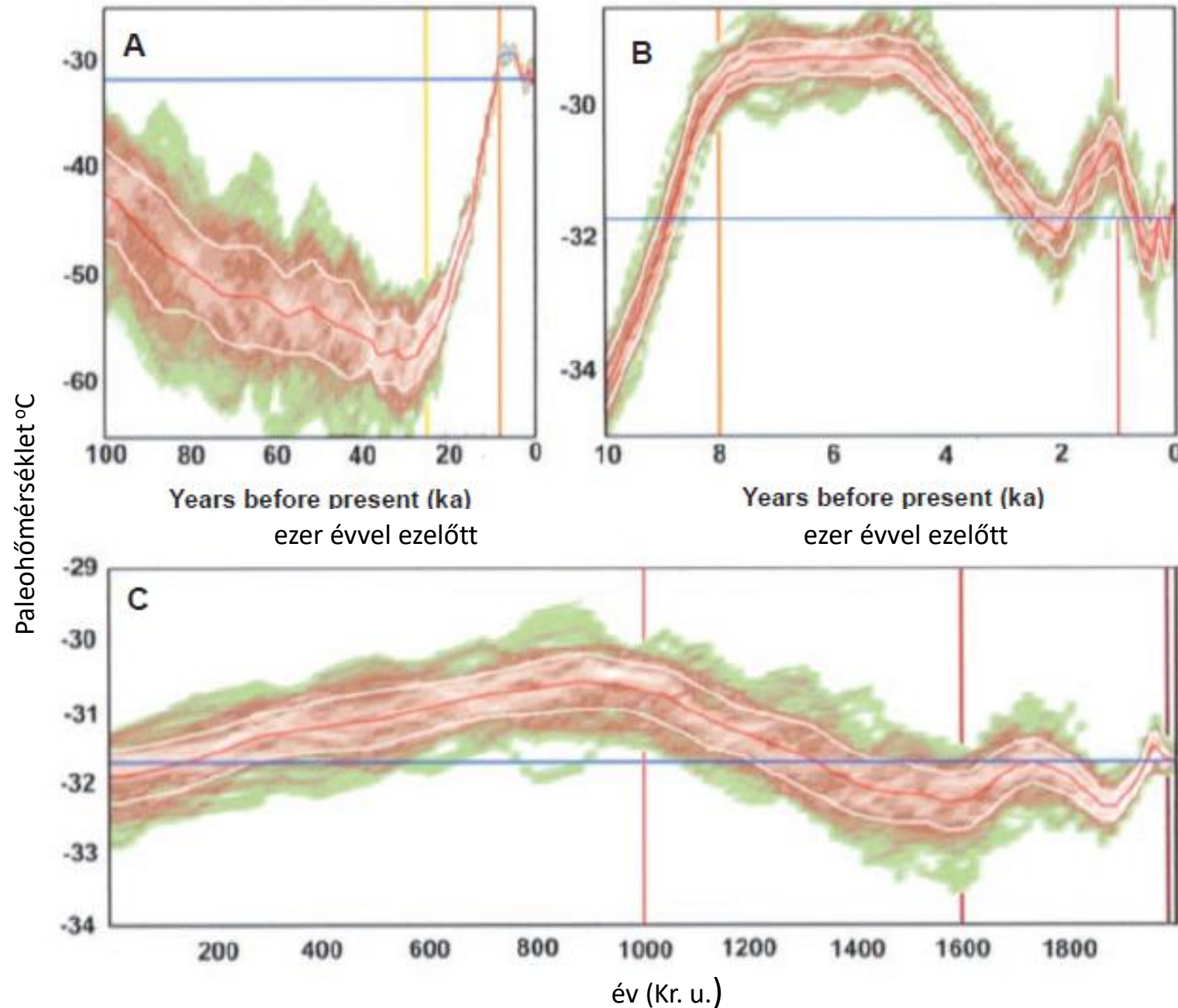
Hammel et al. 2025

AUSZTRIA ÉVES ÁTLAGHŐMÉRSÉKLETE (200 M, MAGASSÁGRA NORMALIZÁLT) ÉS NAPSUGÁS IDŐTARTAMA A GLOBÁLIS LÉGKÖRI CO₂-VEL ÖSSZEHASONLÍTVA, 1900–2024 (ÉVES ÉRTÉKEK ÉS 20 ÉVES GÖRDÜLŐ ÁTLAGOK)

Adatforrás: Geosphere Austria (Messstationen Jahresdaten v2). Piros vonal: éves átlaghőmérséklet (200 m magasságra normalizálva), kék vonal: éves napsütéses órák, zöld vonal: Globális légköri CO₂, Adattisztítás és a kiugró értékek eltávolítása után (a hibákkal terhelt évek: 1921, 1946, 1903, javítva). A 20 éves gördülő átlagok félkövérrel vannak szedve.

A grönlandi GRIP jégfúrás (72.6°N, 37.6°W) fúrómagjából meghatározott múltbeli (proxy) hőmérsékletek:

A

A legutóbbi 100 ezer év 23 fokkal hidegebb volt, majd megemelkedett a hőmérséklet 8-5 ezer év között mért szintre.

B

5 ezer évvel ezelőttig 2,5 fokkal melegebb volt, mint most, majd lesüllyedt a hőmérséklet a 2 ezer évvel ezelőtti szintre

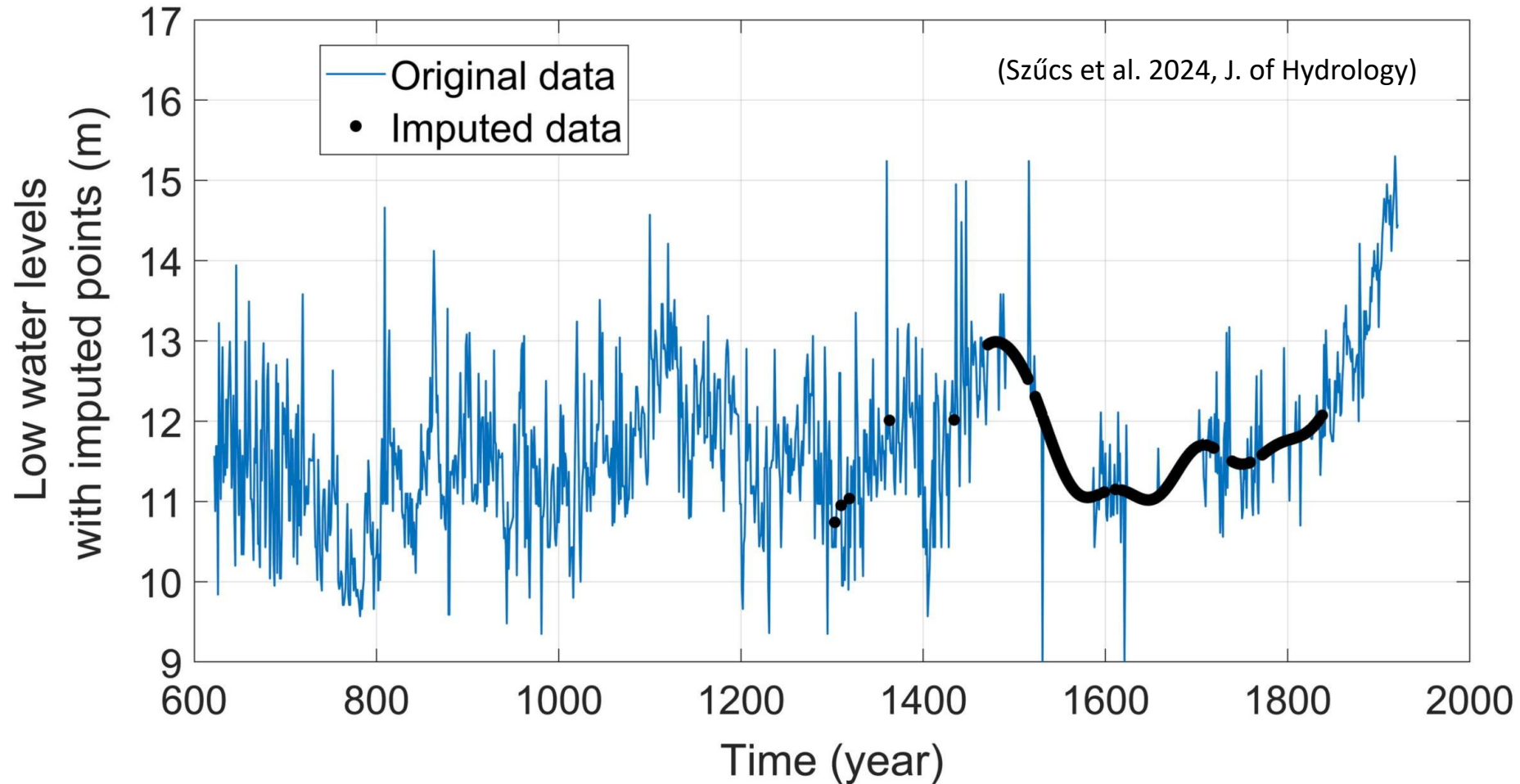
C

A legutóbbi 2 ezer évben a Középkori Melegidőszak (MWP, Kr. u. 1000 körül) idején 1 fokkal melegebb volt, mint ma. A Kis Jégkorszaknak (LIA) 1500 és 1850 táján volt egy-egy minimuma. 1930-ig melegedés, 1940-től 1995-ig hűlés ment végbe.

(Dahl-Jensen et al. 1998)

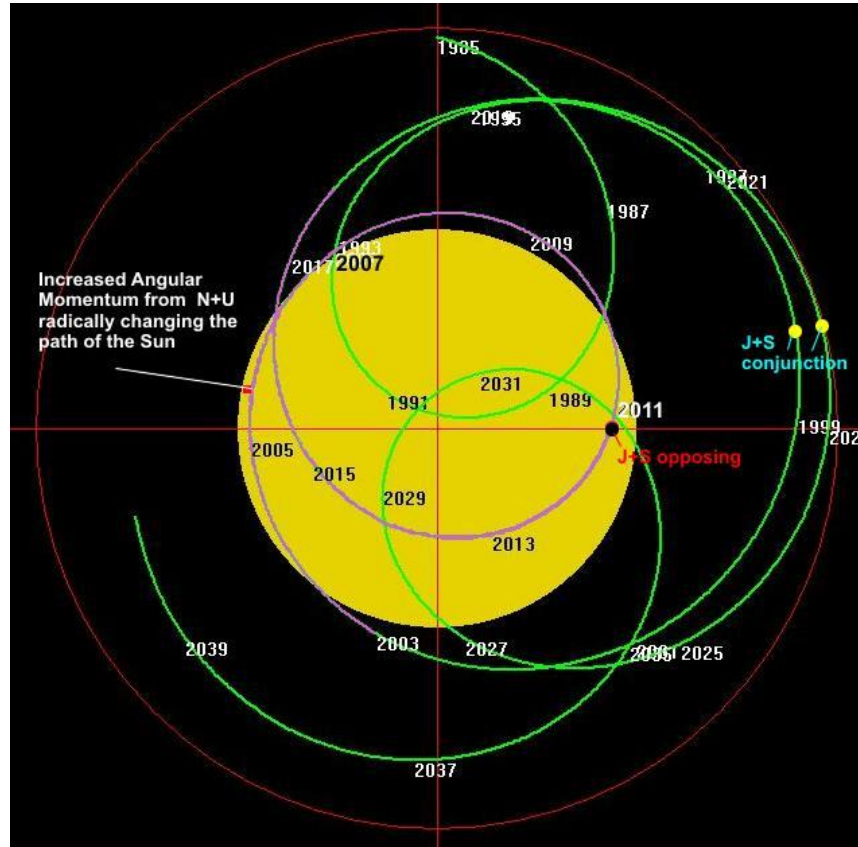
Az ember által 13 évszázadon át tudatosan mért (egyedülállóan hosszú)
kvantitatív klíma-idősor:

Nílus-vízállás (az éves minimumszint) 622 és 1921 közötti alakulása:

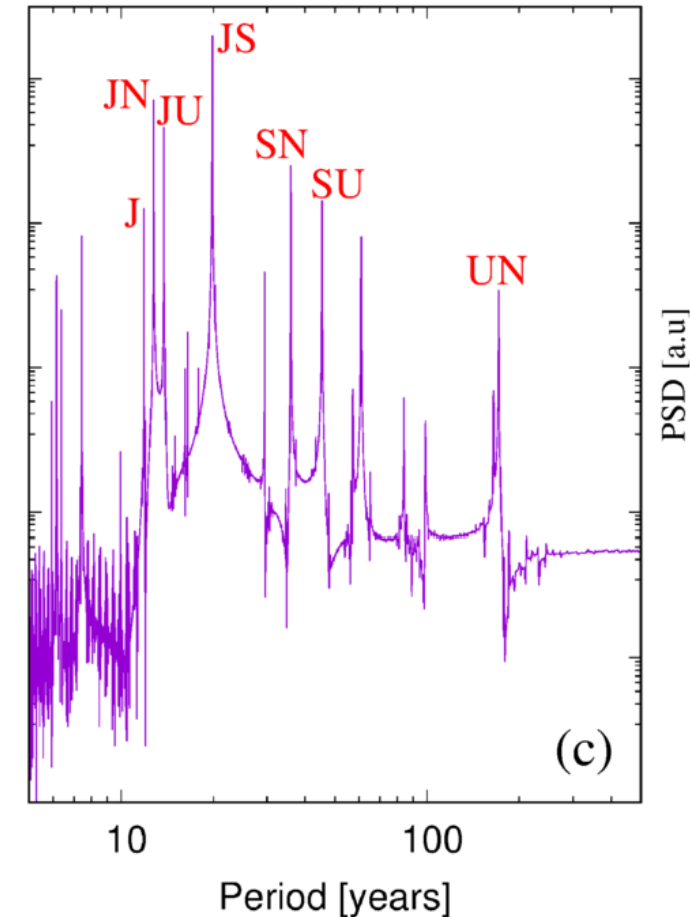

Ugyanaz a matematikai jelleg – perzisztencia – jellemzi a jövőt is.

**A Nap tömegközéppontjának
helyzete időben változik
a Naprendszeréhez képest:**

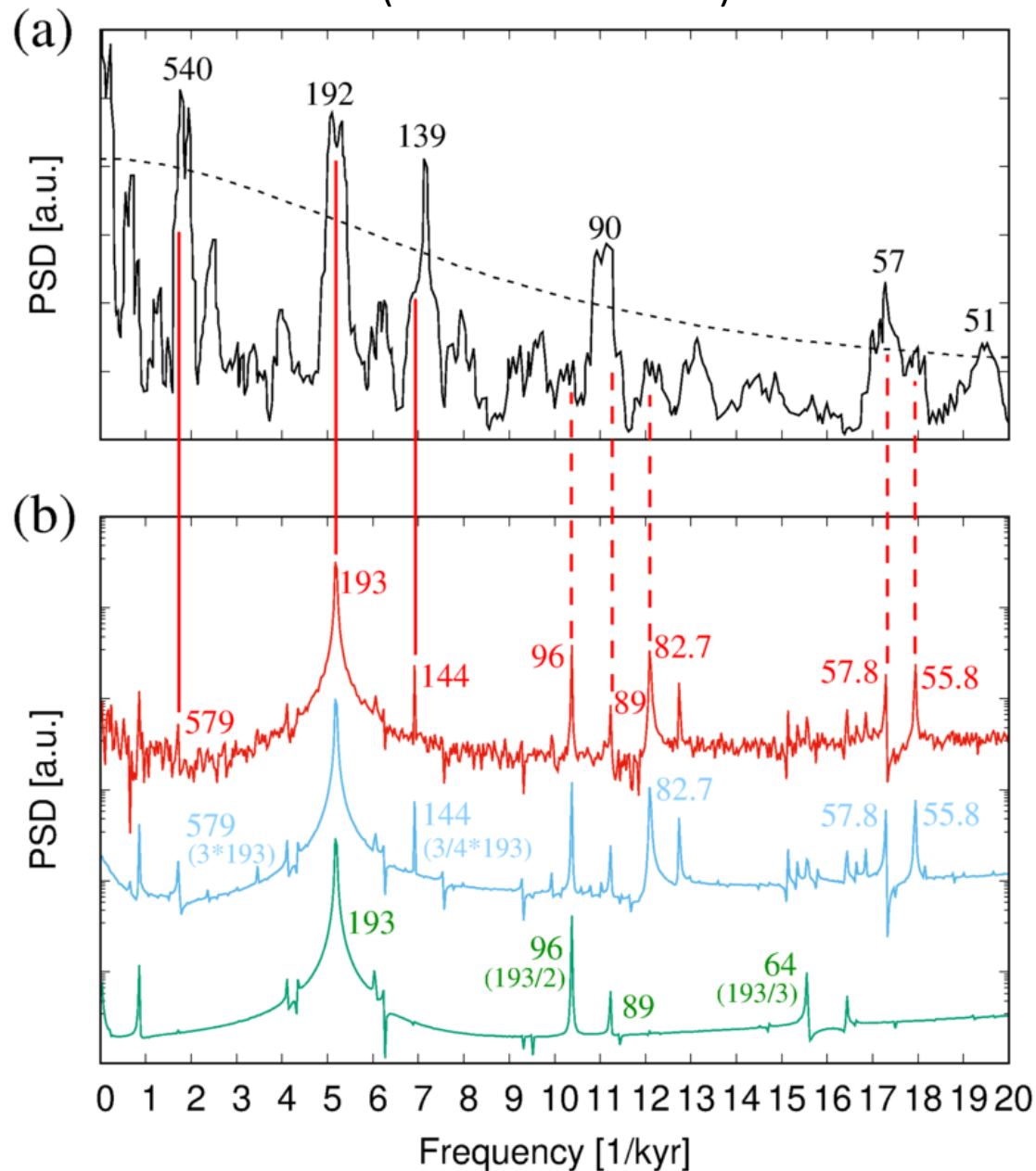
**A Nap impulzusnyomatékának
spektrális teljesítmény-sűrűsége
a 240 és 2000 közötti időszakra:**

Az impulzusnyomaték is megmaradó mennyiség, mint az energia és az impulzus.

**A Naprendszer impulzusnyomatékának (perdületének) 95%-át a J, S, U, N adja.
Mozgásuk impulzusnyomatéka befolyásolja a Nap működését? (És billegteti a Földet is?)**

Tavi üledékváltozások és bolygómozgások spektrális teljesítménysűrűsége (logaritmusos függ. tengely) (Stefani et al. 2024)

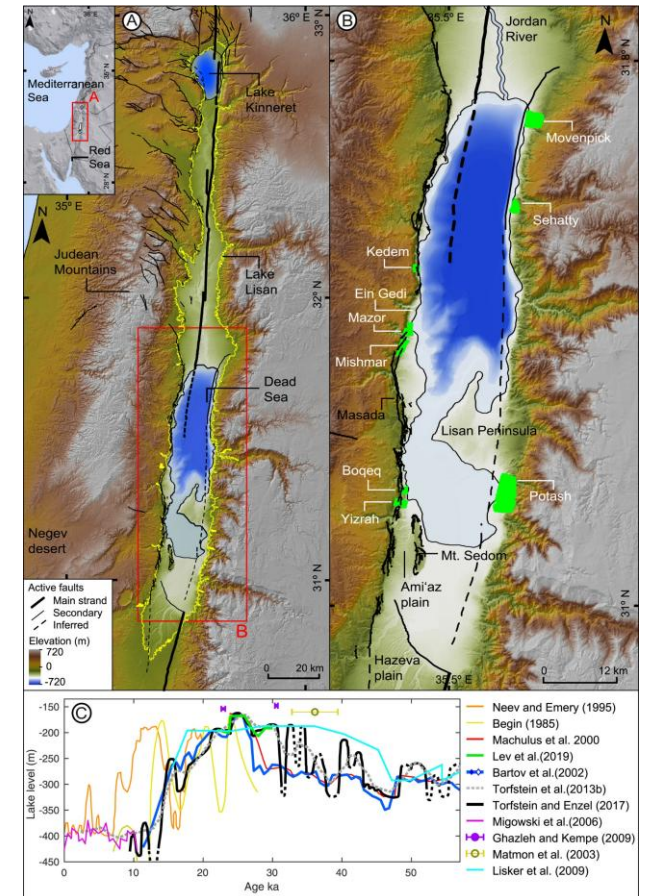
(a) A jordániai Lisan-tóból származó varvüledék-adatok spektruma

(b) Az α - Ω napdinamó modellhez az impulzusnyomaték kiszámítása háromféleképp történt:

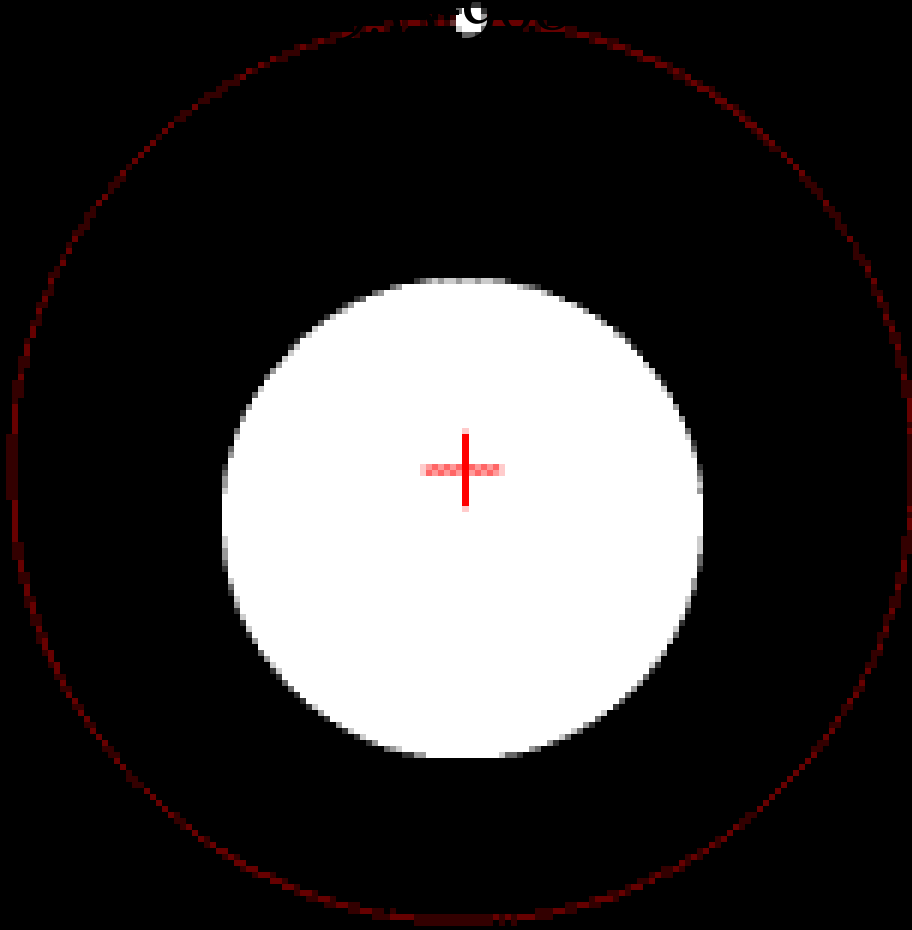
Minden bolygó alapján + zaj

Minden bolygót alapján

A Jupiter és a Szaturnusz alapján

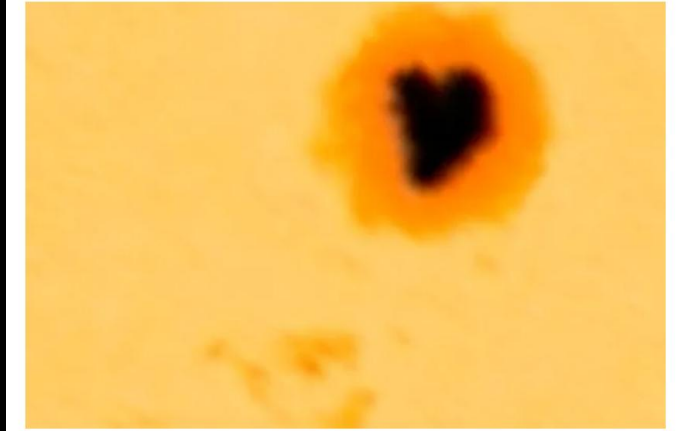
Richard Mackey (2007, Journal of Coastal Research): Rhodes Fairbridge szerint a Naprendszer szabályozza a Föld éghajlatát

Képzeljük el, hogy a nagy égitestben fluidum van:
(a) külső bolygók és a Nap, (b) Hold és Föld

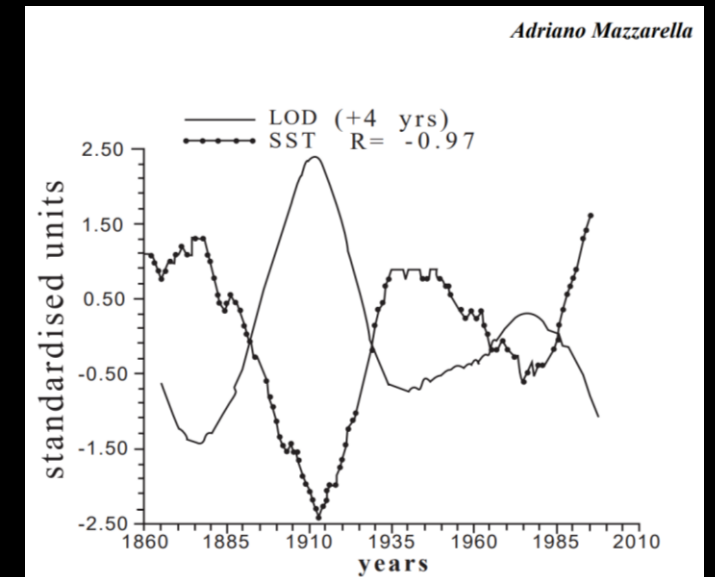
Sun's Giant 'Heart' Sunspot Faces Earth in New Video, Photos

News By Mike Wall published April 13, 2016

The sun has a giant heart-shaped sunspot called Active Region 2529 that is currently facing Earth, as seen in this image from NASA's Solar Dynamics Observatory. (Image credit: NASA/Solar Dynamics Observatory)

Naptevékenység

Földforgás- és tengerfelszín hőmérsékletváltozás

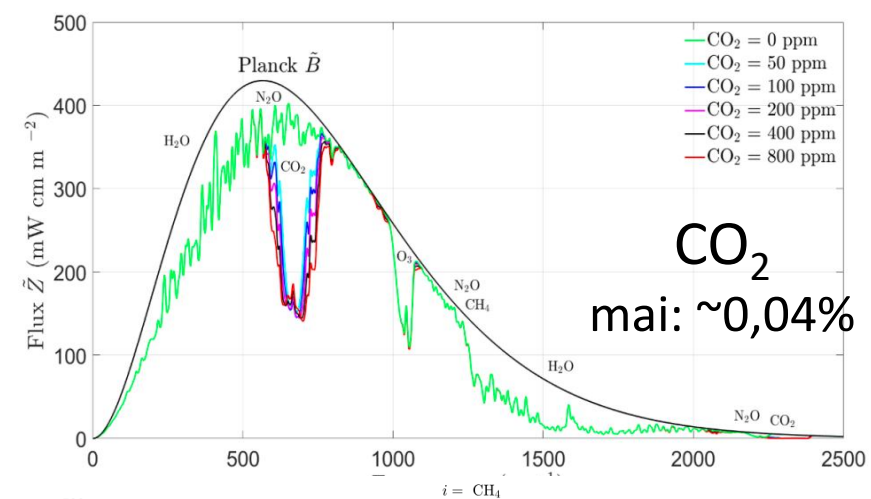
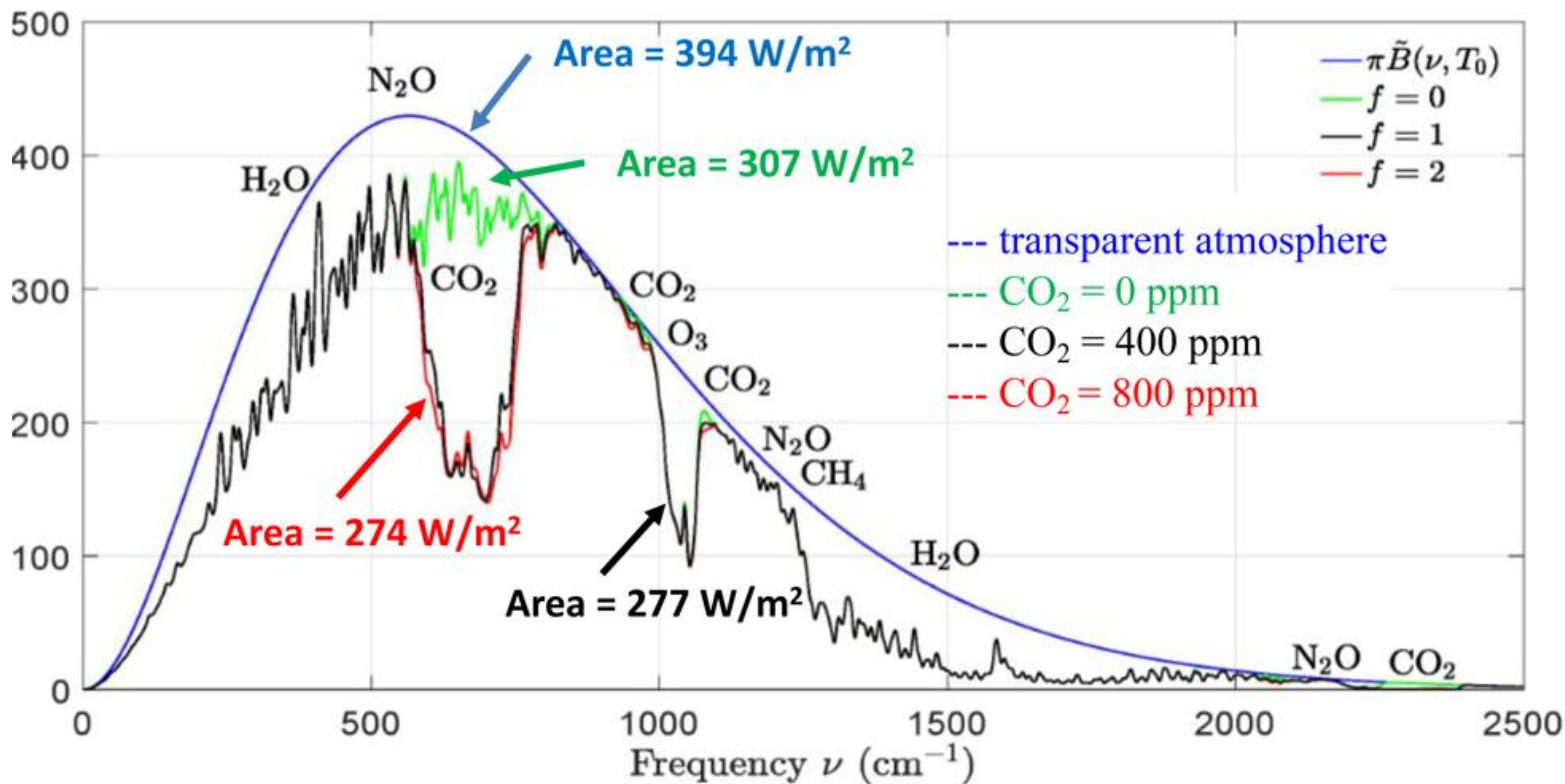
SZÁMÍTOTT ÜVEGHÁZHATÁS: CO₂, CH₄, N₂O

0 ppm

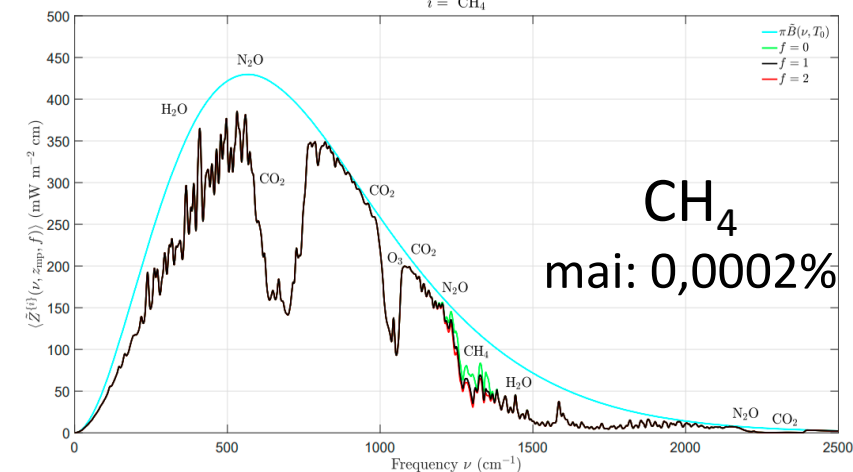
a mai szint

a mai szint kétszerese

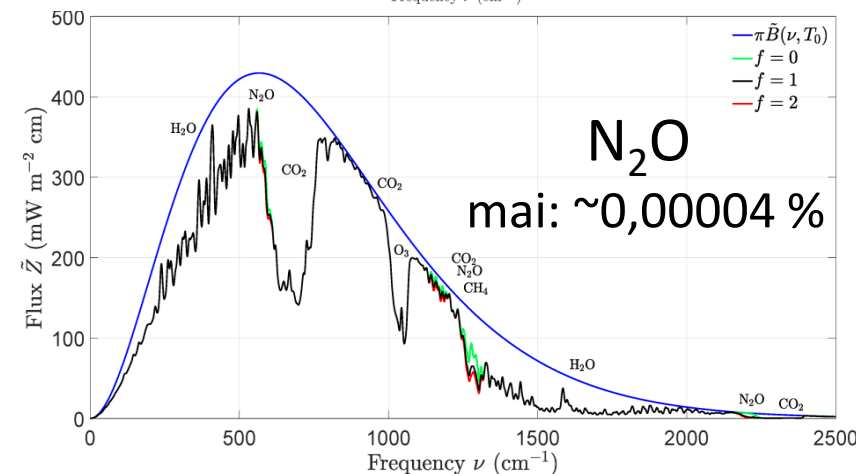
Kimenő sugárzási teljesítmény térfrekvenciánként (mWm⁻²cm)

CO₂
mai: ~0,04%

CH₄
mai: 0,0002%

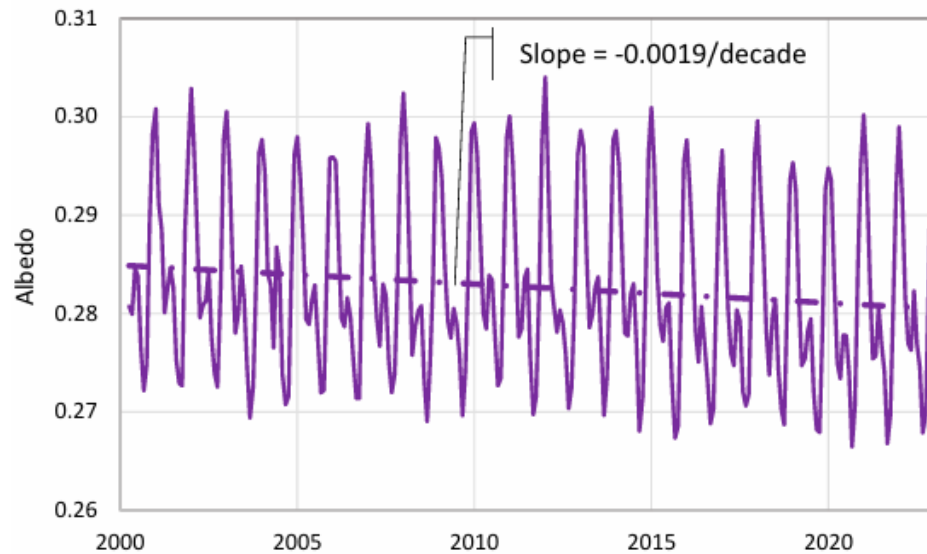
N₂O
mai: ~0,00004 %

de Lange, C.A., et al., 2022. Nitrous oxide and climate. arXiv,

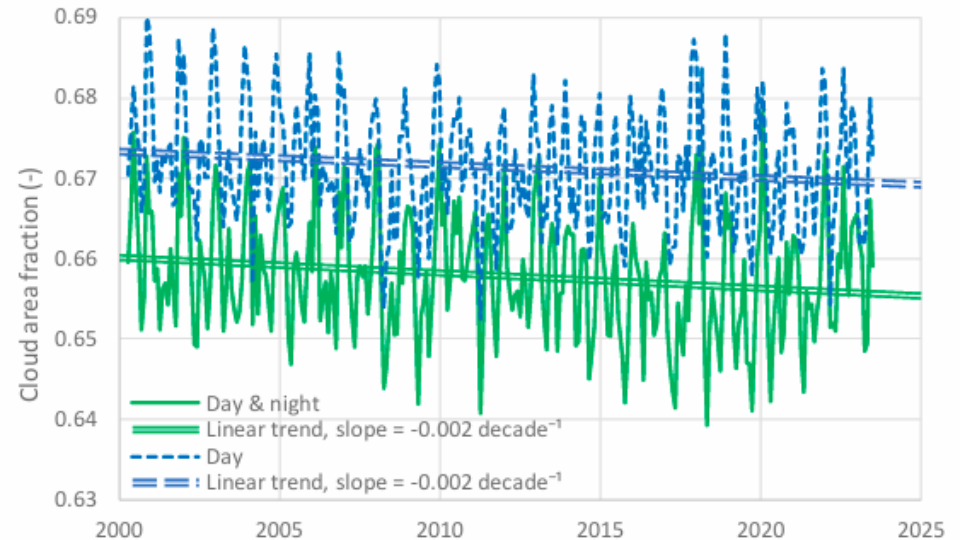
<https://arxiv.org/abs/2211.15780>

Koutsoyiannis (2024.11.12.) NASA CERES feldolgozásai

Albedó

Felhőzet

A NASA CERES mérések szerint a jelenkori melegedés oka a planetáris albedó csökkenése.
Az okot nem ismerjük. Felhőzet? Globális zöldülés?

A DOE-jelentés („CWG 2025”, 150 oldal)

A társszerzők között:

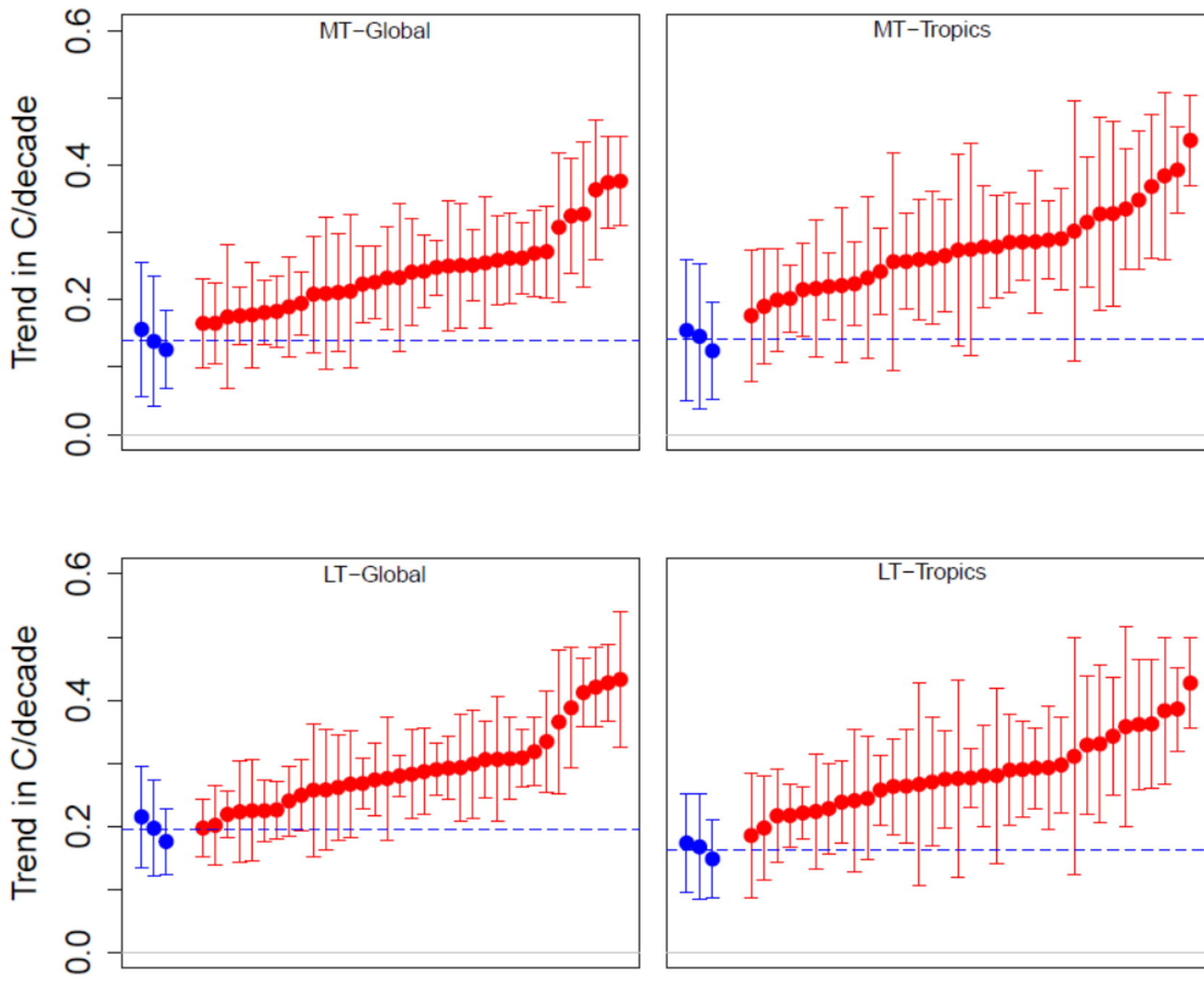
Steven Koonin (az Obama-kormányzat alatt a DOE tudományügyi államtitkár-helyettese, az Unsettled (Tisztázatlan) c. könyv szerzője)

Kizárólag a részletes IPCC szakmai jelentések megállapításait elfogadva, azok és azokra épülő klímapolitikai összefoglalók közötti ellentmondások alapján kimutatják, hogy

- 1. az ún. klímakatasztrófával való fenyegetésnek nincs tudományos alapja,**
- 2. a 2009 óta írt USA-klímajelentések valótlanságokat tartalmaztak.**

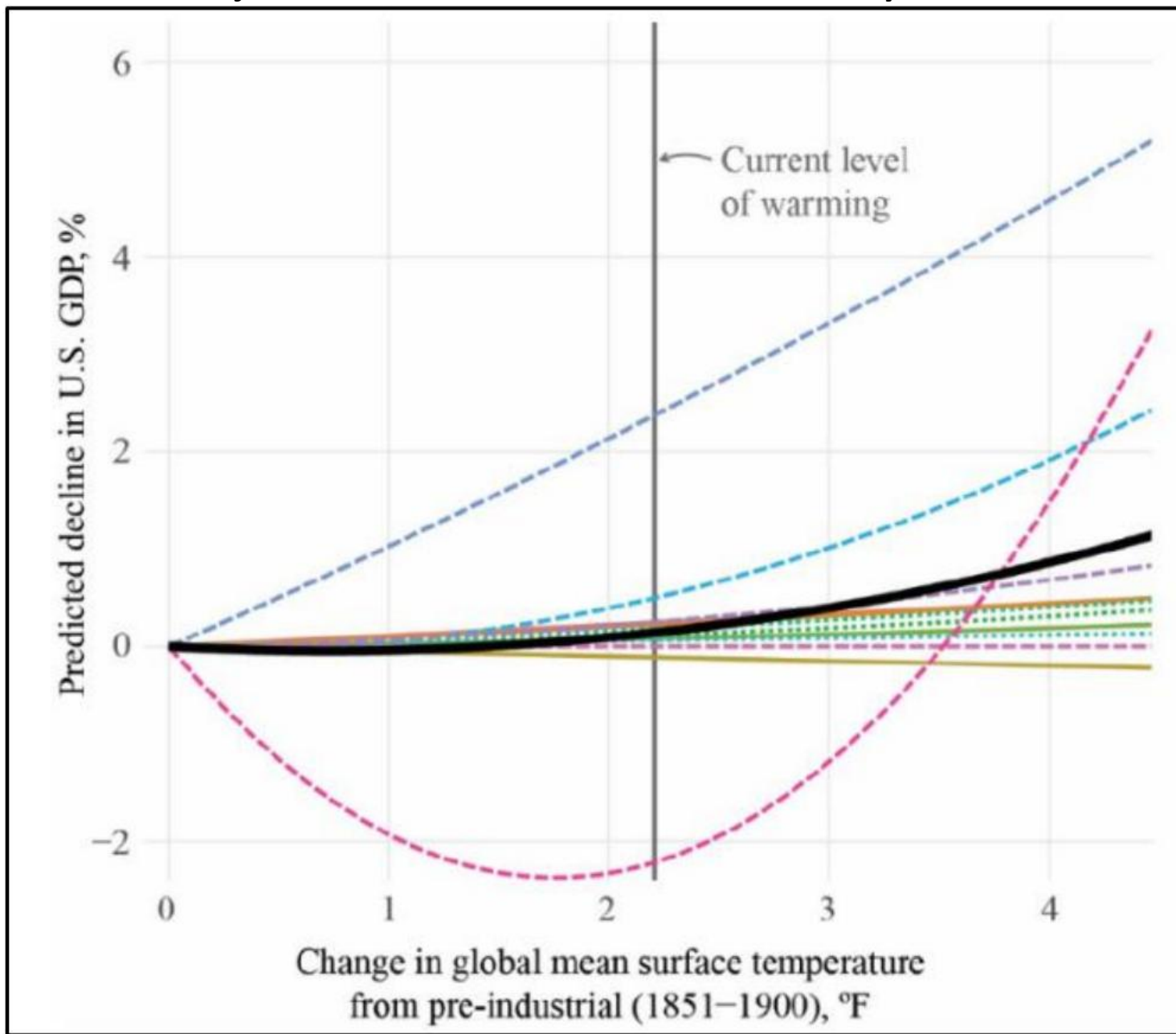
(A teljes jelentés elérhető magyarul is: <https://pbk.info.hu/energetika-es-klimapolitika/>
<https://www.klimatudomany.hu/publikaciok/>)

Példa: a DOE-jelentés 5.4. ábrája: **Megfigyelt** és **modellezett** felmelegedési trendek ($^{\circ}\text{C}/\text{évtized}$, 1979-2024)

5.4. ábra: A megfigyelt és a CMIP6 modellezett felmelegedési trendek ($^{\circ}\text{C}/\text{évtized}$, 1979-2024) a globális és trópusi alsó (LT) és középső troposzférában (MT), McKittrick és Christy (2020) módszertanát alkalmazva, 2014 és 2024 közötti adatokkal frissítve. Kék pontok: felmelegedési trendek 95% konfidenciaintervallummal, három adattermékre (rádiószondák, újraelemzés és műholdak). Kék szaggatott vonal: a felmelegedési trend átlaga 3 megfigyelt sorozat esetében. Piros pontok: modellezett felmelegedési trendek 95 százalékos konfidencia-intervallummal 35 modellben, a legalacsonyabb felmelegedési trendet mutató modelltől a legmagasabb felmelegedési trendet mutató modellig rendezve.

Példa: a DOE-jelentés 11.2 ábrája: A hőmérséklet-emelkedés hatása hány százalékkal csökkenti az USA GDP-jét?

Megjegyzések:

1. A negatív értékeket mutató scenárió azt jelenti, hogy a felmelegedés az USA gazdaságának előnyös (egészen 3 és fél Fahrenheit fokig).
2. A pozitív tartomány sem jelent létfenyegetést.

11.2. ábra: Az Egyesült Államok GDP-csökkenése a felmelegedés függvényében (CWG 2025)

Fejlemények a DOE-jelentéssel kapcsolatosan:

A hozzászólási határidőig (2025. szeptember 2-ig) 59 563 hozzászólás érkezett be. Nagy részük indulatos, de vannak közöttük igen hasznosak is.

A média (pl. Politico) egy 85 kutató által írt mainstream ellenjelentést reklámozott:
Dessler, A.E. and R.E. Kopp (Ed.), 2025: Climate Experts' Review of the DOE Climate Working Group Report, September 2, 2025 (450 oldal)

Fejlemények 2025 őszétől:

- **2025. szeptember 23. Trump ENSZ-közgyűlési beszéde**
- 2025. október 24. Samuel Furfari könyve (Az igazság a COP-okról: 30 évnyi illúzió)
- 2025. október 28. Naomi Seibt (az ellen-Gréta) az USA-ban
- 2025. október 29. Bill Gates visszakoza klímaügyben
- 2025. november 10-21. COP 30: kudarc
- **2025. december 4. a Clintel (Climate Intelligence) új elnöke: Václav Klaus**
- **2025. december 8. „Beyond the Climate Change Consensus” (MTA, Budapest)**
- **2026. február 12. az USA EPA semmissé teszi az EPA két 2009-es ún. veszélyeztetettségi megállapításait (1. „a CO₂ káros anyag”; 2. „a gépjárműipar CO₂-kibocsátása csökkentendő”)**
- **2026. február 15: Rubio, az USA külügyminisztere a müncheni biztonsági konferencián:**
„Az EU mély gazdasági válságban van; és ha nem ismerjük fel, hogy a kitűzött klímacélok értelmetlenek és ideológiaiak, nem fogunk kijutni ebből a válságból.”
- **2026. február 20: Chris Wright energiaügyi miniszter szerint a Nemzetközi Energiaügynökség a valóságtól elrugaskodott „nettó nulla” politikákat erőltet. És arra figyelmeztette Európát, hogy hagyjon fel zöld programjával, különben gazdasági katasztrófával néz szembe.**
- **2026. február 26. Danube Institute: beszélgetés az energiáról (pl. Samuel Fur)fari, Kevin Dayaratna**

A tények - véleményem szerint - a mai USA-t igazolják.

Daniel Freund (EP-tag, Zöldek)
Budapest, 2026. március 15.

0:07 *What I would like to see is, you know,*
0:09 *that we protect Ukrainians from from*
war criminals in Russia.

0:14 And how can Peter Magyar protect Ukrainians?

0:18 *Well, that we all, you know, we allow the financial support to go, that we allow to the military support to go and*

0:27 ***I think we should get rid of fossil fuels and we should definitely stop buying fossil fuels from Russia.***

0:07 *Amit szeretnék látni, az az, hogy... tudják,*
0:09 *megvédjük az ukránokat az oroszországi háborús bűnösöktől.*

0:14 És hogyan védheti meg Magyar Péter az ukránokat?

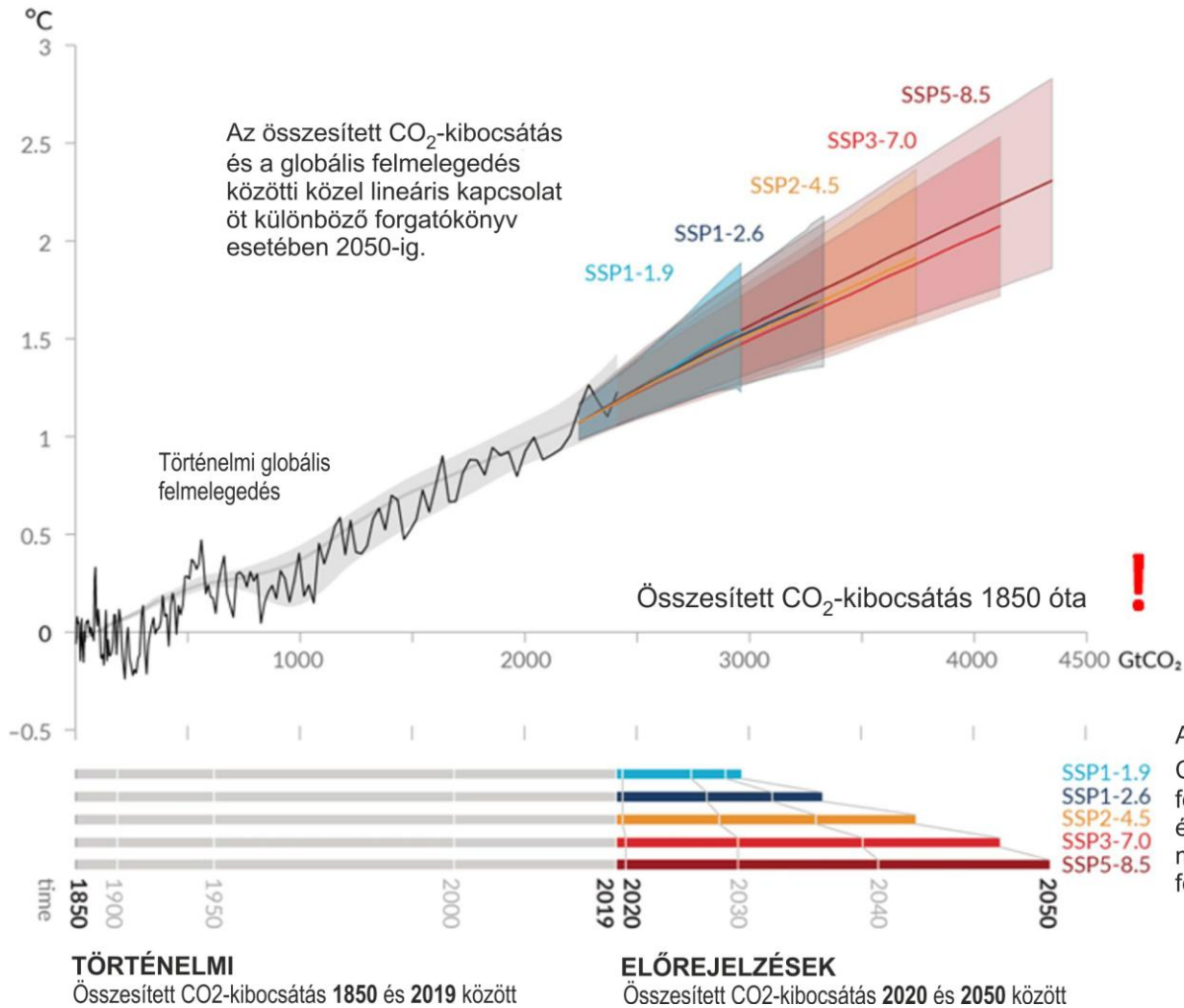
0:18 *Nos, hogy mindannyian... tudják, hagyjuk, hogy a pénzügyi támogatás elmenjen, hogy a katonai támogatás elmenjen, és*

0:27 ***úgy vélem, meg kell szabadulnunk a fosszilis tüzelőanyagoktól, és határozottan le kell állítanunk a fosszilis tüzelőanyagok vásárlását Oroszországból.***

A CO₂ és a ΔT kapcsolata (IPCC AR6 SPM 10. ábra, 2021 alapján)

Minden tonna CO₂ kibocsátás hozzájárul a globális felmelegedéshez

A globális felszíni hőmérséklet-emelkedés 1850-1900 óta (°C) a kumulatív szén-dioxid-kibocsátás (GtCO₂) függvényében

1000 Gt halmozott antropogén CO₂-kibocsátás → 0,2°C

A teljes világ CO₂-kibocsátása 40 Gt/év.

25 év alatt 0,2°C melegedést lehet „megelőzni”.

Amennyiben a melegedést antropogén CO₂-kibocsátás okozza.

Amennyiben nem, a CO₂-kibocsátás-csökkentés abszolút hatástalan.

A felismerés folyamatban van.

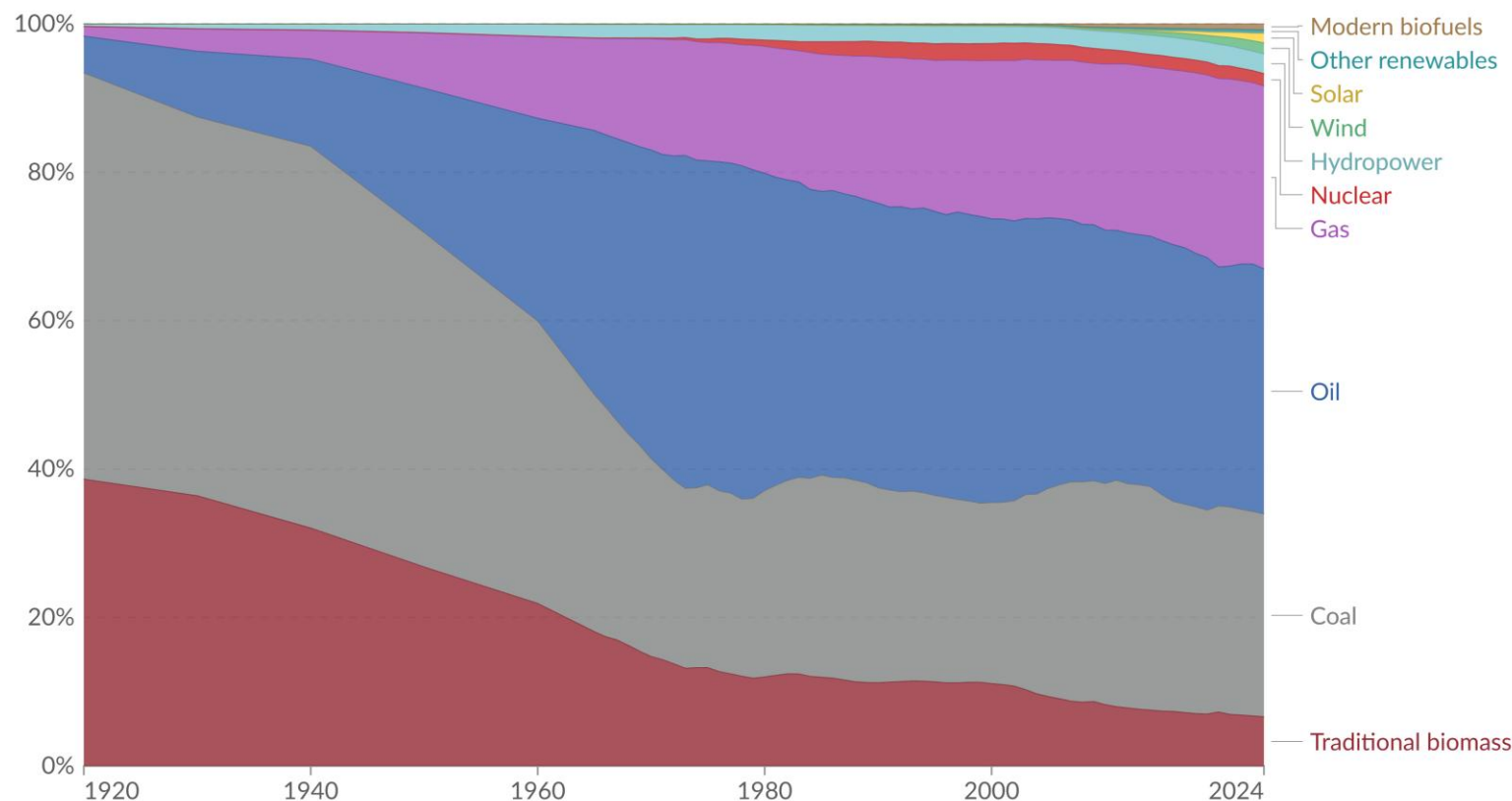
1000 Gt halmozott antropogén CO₂-kibocsátás → 0,45 °C × 0,44 = 0,2°C

A klímavita folyik, az MTA-n is volt, a következő április 15-én az MTA VEAB-ban lesz.

„Energiaátállás”: nincs. Pazarlás van!

Global direct primary energy consumption

Energy consumption is measured in terawatt-hours¹, in terms of direct primary energy². This means that fossil fuels include the energy lost due to inefficiencies in energy production.

Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2025); Smil (2017)

OurWorldinData.org/energy | CC BY

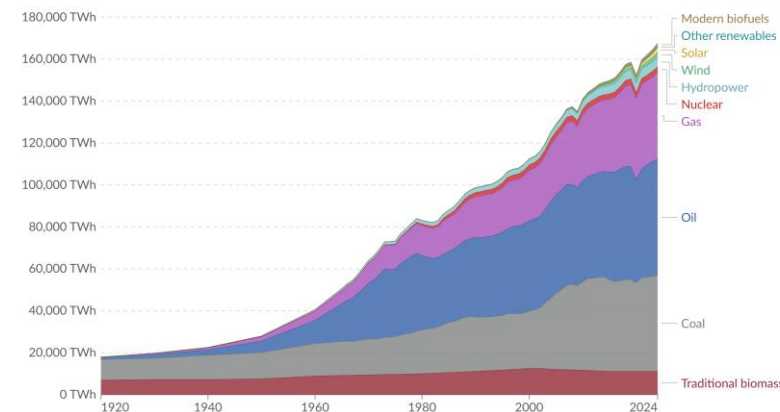
2024

Modern bioüzemanyagok	0,82%
Egyéb megújuló energiaforrások	0,45%
Nap	0,82%
Szél	1,50%
Vízenergia	2,66%
Nukleáris	1,75%
Gáz	24,63%
Olaj	32,99%
Szén	27,36%
Hagyományos biomassza	6,63%

Geothermal energy: 0,0015 (~245 TWh)

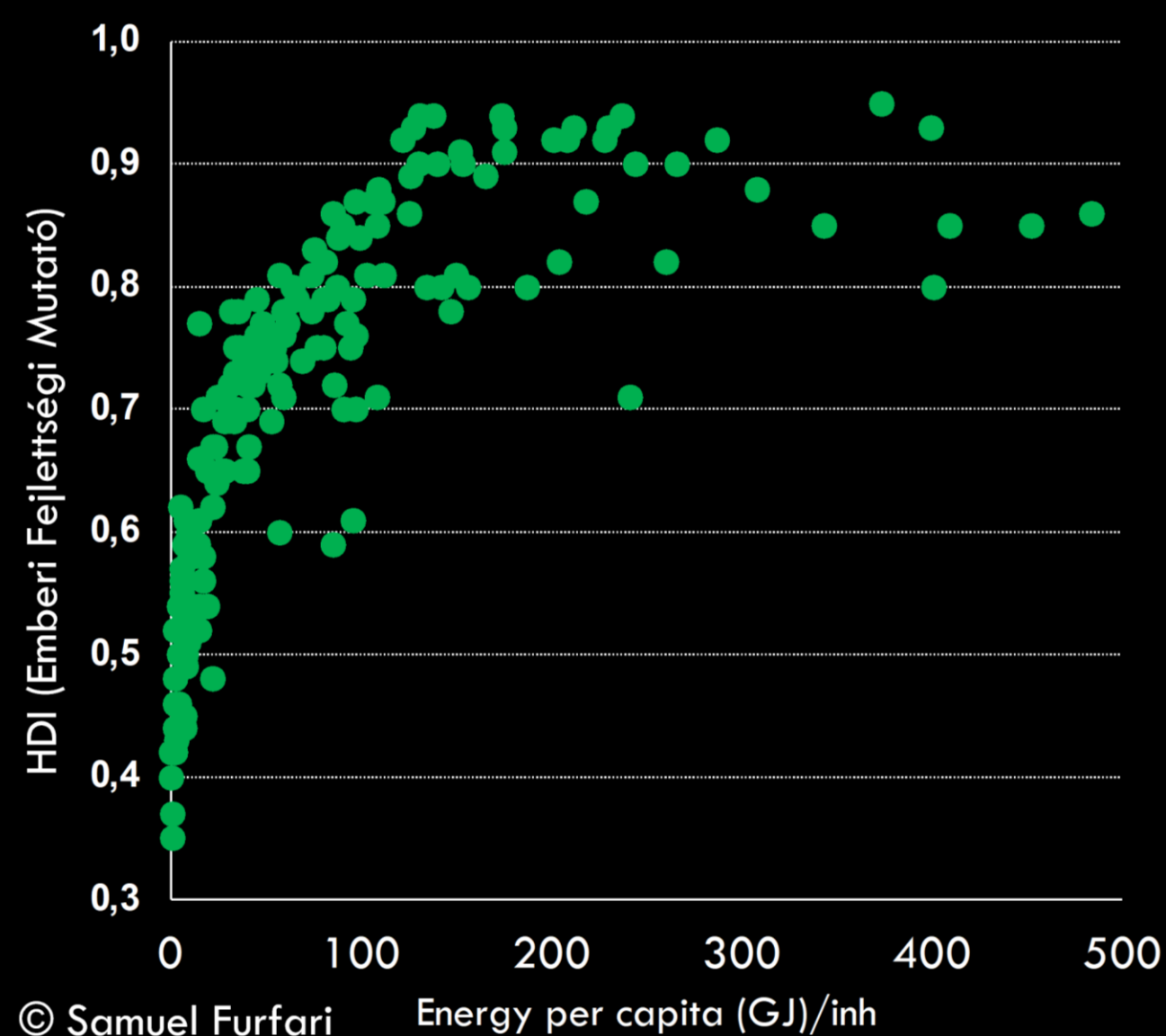
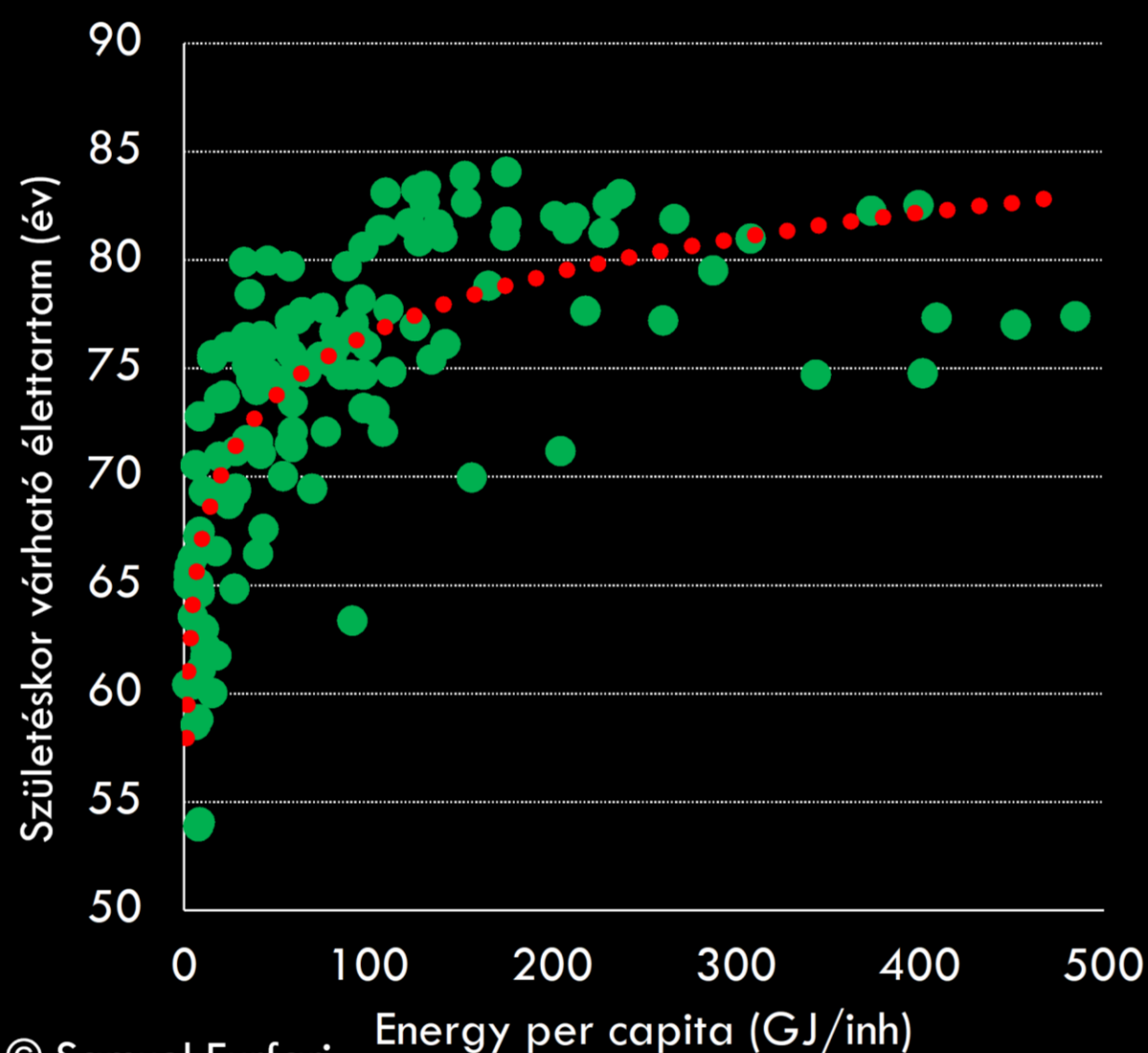
Global direct primary energy consumption

Energy consumption is measured in terawatt-hours¹, in terms of direct primary energy². This means that fossil fuels include the energy lost due to inefficiencies in energy production.

Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2025); Smil (2017)

OurWorldinData.org/energy | CC BY

Lehetséges-e a Földön minden embernek (kb. 10 Mrd fő számára) polgári létet biztosítani?
Fejenként 100 GJ/év energiát számítva a jelenlegi földi energiafelhasználás másfélszeresével az elképzelt igény kielégíthető. (Távlatilag több ezer éven át fenntartható hasadósos atomenergiával, annak megteremtéséig megbízhatóan működő hatékony energiákkal: szén, szénhidrogén, víz).

Értékelésem szerint a nemzetközi trendek a következők:

- **Az USA kijózanodik.**
- **Az EU folytatja a rohanást a szakadék felé.**
- **Kína és India emberek százmillióit emeli ki a nyomorból ... és működteti a zöldátállás kirakatát.**
- **Közép-Ázsia építkezik.**
- **Afrikára a világ legnagyobb része kizárólag nyersanyaglelőhelyként tekint.**

Orbán Viktor a 2022-es CPAC-on óvott a „szélsőségesnek minősített” tudományos nézetektől, de 2026-ban egyre valószínűbb scenáriónak tűnik a klímapolitika visszaszorulása. Ugyanis a klímapolitika elvi alapjáról lényegében kiderült, hogy *„a királyon nincsen semmi”* (Ránki György: Pomádé király új ruhája, ld. Andersen: The Emperor is Naked). Valójában az EU-n kívül mindenki tisztában van ezzel. Csakis az európai értelmiség ragaszkodik makacsul egy megvalósíthatatlan, értelmetlen „dekarbonizációs” ideológiához. (Ami emberellenes is: tiltanák a kilégzést.)

Nem kétséges, hogy végül a valóság és az életerő győz.

Időszerű hazai javaslatok:

Igazodni a fizikai valósághoz kell (ám a jelenlegi EU erre nem hajlandó: ez a problémák alapvető oka).

Az energiapolitika tagállami (!) hatáskör, ám az energiapolitikát megbéklyózó klímapolitika (a „környezet”) közös uniós hatáskörbe tartozik.

Az energiapolitika racionalizálása (=a klímapolitikai alárendeltség megszüntetése) a jelenlegi kormányoldaltól joggal remélhető (+1 konfliktust kell csak vállalni).

Energia-javaslatok: (a) a lignit mint energiaforrás elengedhetetlen; (b) a szuverenitás alapja: megfelelő hazai energiaforrások megléte. Ha a természeti kincseinket a valóság alapján - és nem ideológiai alapon - ítélnénk meg, akkor kiderülhetne: nem vagyunk szegények; (c): vízenergia és -tározók; (d) pirolízis

Klíma-javaslatok: fokozottan oda kell figyelni a globális- és EU klímapolitika elvi alapjairól szóló tudományos vitákban elhangzó érvekre.

Általában: a műszaki-természettudományi szemléletnek vissza kell adni a becsületét.

A kezdeti feltételeket klíma-energia ügyben 2025. április 12-én át kell írni!

Σ: Nincs klímavészhelyzet, és elegendő természeti erőforrás is lenne – béke kell, ld. Szent-Györgyi.